

Gruchy i andra böcker. Paul Tillichs delaktighetsmodell, Dorothee Sölles distinktion mellan ersätta och representera (s. 68–70), samt Marjorie Suchoskis analys av synd och förlåtelse i processteologisk belysning (s. 80–83) kan också vara tolkningsresurser i dag. Viktig är också den aktuella feministteologiska kritiken av språkets makt och tolkningar som idealiserar hjälplöshet, legitimerar våld och blandar samman kärlek och makt. Även argumentation om varför Guds bilden riskerar att fördunklas (s. 76–79).

Vi behöver också en förnyad teologisk diskussion om hopp och evigt liv i vår tid när många är oroade över jordens framtid. Bråkenhielms meditativa text där bland annat Elizabeth A. Johnsons och Niels Henrik Gregersens inkarnationsteologi presenteras är ett sådant bidrag. Här skisseras konturer till teologi som kan famna ”den biologiska existensens själva vävnad, naturens sammanhang [...] en sinnbild för Guds försonande medlidande med allt kännande liv och med den sociala konkurrensens offer” (s. 196). Även Wiréns text blir betydelsefull i ett alltmer mångreligiöst samhälle. Här får jag med mig ny kunskap om exempelvis muslimsk teologi som bör betraktas som omistlig när vi måste lära oss leva sida vid sida med syskon av annan tro. Jag utmanas också av Wikströms påståenden som att Gud ”inte finns” (s. 261).

Boken är tydligt framtagen inom ramen för Svenska kyrkans lära och liv och är därför (med nödvändighet?) tydligt präglad av densamma. Målgruppen verkar primärt vara präster. Teologiska kommittén hade möjligen tjänat på att bjuda in skribenter från andra traditioner än den egna och den historiska genomgången hade kunnat breddas med fler utblickar. Boken bör dock vara en god resurs för sitt sammanhang. Den utgör även ett viktigt bidrag utanför Svenska kyrkan och är förhoppningsvis ett verktyg i det arbete för försoning som världen så väl behöver.

Sofia Camnerin
TD, biträdande kyrkoledare i Ekumenia-
kyrkan, Stockholm

Jenny Ehnberg. *Globalization, Justice, and Communication: A Critical Study of Global Ethics*. Uppsala: Acta Universitatis Upsalien-sis. 2015. 275 s.

Jenny Ehnbergs doktorsavhandling börjar med att skissa upp olika perspektiv på globalisering, så som ekonomi, politik, migration och mänskliga rättigheter, men även globala institutioners roll. Detta leder henne vidare in på frågor om moral, etik och rättvisa. Hon argumenterar för att de moraliska implikationerna av globalisering påverkar både politik och ekonomi. Därför finns enligt Ehnberg behovet av en normativ modell för etisk global rättvisa och det är detta hennes studie undersöker närmre.

Hennes syfte är tredelat. Först undersöker hon olika teorier för global etik där hon analyserar bland annat idéer kring globalisering, global rättvisa och mänskliga rättigheter. Detta utmynnar i olika kriterier som hon menar tillsammans kan ligga till grund för en ”hållbar” global etik. Kriterierna använder hon sedan för att utvärdera fyra normativa modeller av global etik. Detta för att se vilken typ av normativ resonemang de utgör exempel på, deras epistemologiska grund, människosyn och den etiska teori som förespråkas. Slutligen formulerar hon egna konstruktiva förslag på hur en sådan hållbar modell för global rättvisa skulle kunna se ut.

Introduktionen fortsätter sedan med kortare diskussioner av de olika perspektiven på globalisering följt av metod (kritisk granskning) och en materialgenomgång. De fyra modeller som granskas är de politiska filosoferna Martha Nussbaums kapabilitetsmodell, Seyla Benhabibs modell om kosmopolitisk federalism samt den teologiska etikern David Hollenbachs modell för mänskliga rättigheter i förhållande till allmänhetens bästa och William Schweikers modell om teologisk humanism. Genom valet av modeller vill författaren skapa en bredd, då de alla ger uttryck för olika normativa resonemang och fokuserar olika perspektiv. I kapitlet som följer introduktionen får läsaren stifta bekantskap med en lång rad av olika teoretiker, filosofer och teologer. Det är många teorier som diskuteras i förhållande till de tidigare nämnda perspektiven

och den terminologi som används. Allt detta knyter Ehnberg samman i slutet av kapitlet där hon mer ingående diskuterar de kriterier hon använder för att utvärdera modellerna.

Den större delen av boken ägnas åt de olika modellerna (kap. 2–5). Kapitlen är snarlika i sin uppbyggnad. Alla modeller förhåller sig till perspektiven, men i varierande grad. Kapitlen avslutas med en analys där Ehnberg diskuterar modellernas svagheter och styrkor i förhållande till deras anspråk på en global etik och rättvisa. Denna diskussion tar sin utgångspunkt i de ovan nämnda kriterierna men förhåller sig samtidigt till den tidigare forskningen hon diskuterade i kapitel ett.

Först ut är Nussbaums modell som speciellt fokuserar på social rättvisa, vad som kan anses vara gott mänskligt liv och hur detta uppnås. Ekonomi utgör en viktig del av hennes syn på globalisering. Den andra modellen är Benhabibs som bygger på ”discourse ethics”. Fokus ligger på det globala samhället och de etiska problem som uppstår i en global värld. Hon lägger större vikt på den politiska aspekten av globalisering. Både Nussbaum och Benhabib har feministiska inslag i sina respektive modeller. Därefter granskas Hollenbachs modell, vars fokus ligger på frågor kring att finna allmänhetens bästa, social rättvisa och mänskliga rättigheter. I likhet med Nussbaum har han även fokus på den ekonomiska aspekten av globalisering. Slutligen granskar författaren Schweikers modell som inte bara diskuterar människans rättigheter utan även djurens rättigheter. Detta är den enda modellen som mer ingående diskuterar miljöfrågan och hållbar utveckling.

I det sista kapitlet bygger Ehnberg slutligen, vis av de andra modellernas fördelar och nackdelar, upp ett resonemang kring hur en normativ global rättvisa skulle kunna formuleras. Hon besvarar även de frågor hon ställde i början en efter en och hennes resonemang följer hennes utvärderande kriterier. En viktig del av hennes analys är den om mänskliga rättigheter och vad det innebär att vara människa. Detta då människosynen ligger till grund för de etiska och moraliska reflektioner som görs.

Att det i en ständigt föränderlig värld, där avstånden krymper (inte minst tack vare sociala medier) och orättvisorna växer, finns behov

av någon form av normativ global rättvisa håller jag med om. Frågan är bara om det är möjligt? Ehnbergs förslag är relevanta och logiska om man följt hennes resonemang. Men valet av teoretiker vars modeller som utvärderas utgår främst från en västerländsk bakgrund. Jag kan inte låta bli att undra hur detta påverkar resultatet. Även om modellerna går att applicera på olika traditioner och samhällen undrar jag ändå om resultatet blivit annorlunda om till exempel en buddhistisk etikers modell också granskats? Detta förminskar dock inte Ehnbergs studie eller resultat och den förhåller sig väl till det valda forskningsfältet.

Bokens innehåll är till sin natur teoritung och det kan verka avskräckande för en del, men det flyter ändå på relativt bra. Kapitel ett kan kännas mäktigt att ta sig igenom med tanke på alla teorier som där diskuteras på så få sidor, samtidigt är det nödvändigt för att skapa förståelse för det som komma skall. Tar man sig bara igenom detta blir den följande läsningen mycket enklare och man förstår sammanhanget kring alla de perspektiv Ehnberg diskuterar i förhållande till både de olika modellerna men även hennes egen diskussion i det slutliga kapitlet. Ehnberg underlättar dock för läsaren genom att skriva transparent, det är lätt att följa vem som sagt vad och hon knyter alltid ihop det genom att tydliggöra sin egen analys av respektive diskussion. Hon för många intressanta diskussioner om ett flertal olika perspektiv relaterade till global etik och rättvisa. Är man intresserad av något av de ämnen som nämns ovan rekommenderar jag avhandlingen, den ställer frågor om komplicerade ämnen, ger upphov till reflektion hos läsaren och på köpet får man en snabbgenomgång i flera teorier och modeller för global etik och rättvisa.

*Nicole von Rost Biedron
Masterstudent, Lund*

Tord Fornberg (red.). *Skrift och tradition: Katolska perspektiv på bibeltolkning och bibelbruk*. Stockholm: Veritas förlag. 2017. 167 s.

Förhållandet mellan Bibeln och den kristna traditionen utgjorde föremålet för en av reformations tidens mest kända stridsfrågor. De